

Barnkonventionen blir lag – konsekvenser för gymnastiken?

Från 1 januari 2020 blir barnkonventionen en del av svensk lagstiftning och barnets rättigheter stärks. När grundförutsättningarna för en verksamhet förändras, ger det ofta en bra anledning att se över, inte bara de direkta konsekvenserna, utan också hela verksamheten.

Genom Svenska gymnastikförbundet har vi gemensamt gjort mycket för att vår verksamhet ska vara bra för alla utövare, barn som vuxna, under de senaste åren. Genom Svensk Gymnastik Vill har vi tillsammans formulerat visionsmål, värdegrund, uppförandekod och en utvecklingsmodell med nyckelfaktorer. Det finns också Strategi Tävling 2016-2020, Riktlinjer för träning och tävling och säkert fler dokument också.

Utöver de ovan nämnda dokumenten och förbundets egna stadgar har vi inom både förbund och förening också att förhålla oss till Riksidrottsförbundets stadgar, Idrotten Vill och Riktlinjer för barn- och ungdomsidrott med tillhörande anvisningar. Vi har också att förhålla oss till Barnkonventionen, vars intentioner nu stärks och tydliggörs när den blir lag.

Alla dessa dokument innehåller på olika sätt anvisningar och instruktioner för hur vi som föreningar och förbund ska förhålla oss till barn och ungdomar som tränar och tävlar i våra verksamheter.

Men, det är svårt att veta vilka dokument som finns, det är svårt att hitta dem även när man vet, eller tror sig veta, att de finns och de är inte alltid så lätta att tyda. Och hittar man dem är det inte alltid samstämmiga. Och, vad händer om någon inte följer uppställda riktlinjer eller uppförandekoden?

Några exempel:

I Riksidrottsförbundets riktlinjer och anvisningar finns flera punkter om hur man ska hantera tävlingsverksamhet för barn:

- Tävlingsverksamhet för barn (upp till 12 år) ska ske lokalt och resultaten ska ges liten uppmärksamhet.
- Barnidrott handlar om lek och utveckling. Därför ska barns prestationer sättas i relation till den egna utvecklingen, inte till andra.
- Självklart har barn rätt att få veta hur det gått för dem i en tävling. Men deras prestation ska sättas i relation till den egna utvecklingen, inte till andra.
- Sammantaget ska det enskilda barnets utveckling stå i centrum och inte barnens inbördes rangordning.

I Gymnastikförbundets riktlinjer för träning och tävling angående motsvarande punkter finns endast denna formulering:

- Vid tävlingar med unga gymnaster bör endast de högst placerade presenteras i samband med prisutdelningar.

Hur lever vi inom gymnastiken upp till Riksidrottsförbundets anvisning att barn ska tävla lokalt? Vad innebär lokalt? Till denna fråga kan också knytas att Barnkonventionen ger alla barn rätt till utbildning. Vi lever i ett land med stora avstånd och inte sällan krävs att barn behöver begära ledigt från skolan för att kunna tävla. Är det rimligt att barn ska behöva välja mellan skola och tävling för att kunna vara med och tävla?

Många lagidrotter har det senaste decenniet gått ifrån matchresultat och turneringar där segrare utses för barn upp till 12 år. Hur kommer gymnastiken påverkas när föräldrar blir än mer medvetna om sina barns rättigheter och möjligheter? Kommer gymnastikens tävlingssystem med tydlig rangordning göra att vi väljs bort som alternativ för barns idrottande?

När man ska göra en översyn av sin egen verksamhet är det en bra idé att hitta goda exempel att jämföra sig med. Vi har stora likheter med våra nordiska grannländer. I Norge har Barnkonventionen varit lag sedan 2003 och där har man jobbat mycket med barnets rättigheter inom idrotten. Det norska Riksidrottsförbundet har satt samman Idrettens barnrättigheter. Oss veterligen finns inget liknande i Sverige och gymnastiken kunde här bli ett föregångsförbund genom att sätta samman ett Gymnastikens barnrättigheter till stor nytta för vår egen verksamhet och till inspiration för andra förbund och Riksidrottsförbundet. Efter alla turer som har varit i media de senaste åren om hur barns rättigheter (inte) tas tillvara inom gymnastiken kunde det vara ett välkommet resultat av hårt arbete med att göra gymnastiken till en sund och bra idrott för alla.

För att resultatet av ett sådant arbete ska få det genomslag som behövs krävs dock också en koppling till disciplinära åtgärder. Det är ingen idé att formulera regler och förhållningssätt om det inte får några konsekvenser att inte följa dem.

I dag finns en juridisk nämnd inom Gymnastikförbundet. Enligt förbundets hemsida är deras uppgift att: *I de fall som någon anser att berörd förening/ledare ej lever upp till Uppförandekoden, finns den Juridiska nämnden med uppgift att besluta i bestraffningsärenden (ärenden som härrör sig till Kapitel 14 i RF:s stadgar – dit uppförandekoden till stora delar ligger)*. Det finns dock ingen information om vad som händer med dem som inte lever upp till Uppförandekodens delar som inte härrör sig till Kapitel 14 i RF:s stadgar, ej heller om vilka delar det är. Gymnastiken Vill har också fler delar än Uppförandekoden och inte heller där finns information om vad som sker med den förening/ledare som inte lever upp till dem. Juridiska nämnden är en viktig framgångsfaktor i vårt arbete för att göra gymnastikens värld till en trygg värld och vi skulle därför önska att vi gemensamt tar ansvar för att nämnden har tydliga instruktioner för sitt arbete.

I skrivande stund vet vi ännu inte hur förbundsstyrelsen har hanterat förbundsmötets 2018 beslut om att utreda ett licenssystem för tränare samt var frågor rörande en ev. licens kommer att hanteras, men det är också en viktig del att tänka in kring detta.

Hammarbygymnasterna föreslår därför förbundsmötet att besluta

att uppdra åt förbundsstyrelsen

att skyndsamt ta fram Gymnastikens barnrättigheter eller motsvarande helhetsdokument genom att genomlysa dagens alla dokument och hur de relaterar till att Barnkonventionen blir svensk lag samt göra erforderliga tillägg.

att till förbundsmötet 2022 föreslå en instruktion för Juridiska nämndens arbete och ansvarsområden, där avsteg från samtliga delar av Gymnastikens barnrättigheter (eller motsvarande dokument) hanteras, för beslut i förbundsmötet 2022. Det är önskvärt att i samband med detta också utreda hur ett ev. överklagandesystem skulle kunna se ut.

att säkerställa att ett ev. licenssystem för tränare också har instruktioner för hur licenser dras tillbaka.